

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Trozveza obnovljena.

Države so kakor velekapitalisti. Glavna stvar jim je dobiček oz. njih lastna korist. Država je kakor velika tovarna — skuša kolikor mogoče utrditi in razširiti svojo oblast. Ako gre za skupen dobiček, se združijo več tovarov — da ne morejo slabši z njimi konkurirati — tako se združijo tudi več držav — da varujejo svoje skupne interese.

V Evropi imamo dve veliki zvezi: Trozveza in tripelelenta. V prvi so: Avstrija, Italija in Nemčija — v drugi pa Rusija, Francija in Anglija.

Trozveza je bila ustanovljena l. 1883., ko je k zvezi Nemčije in Avstrije pristopila še Italija. Od takrat je sedaj trozveza drugič obnovljena.

Nemški listi so polni navdušenja, ker se je trozveza obnovila. Zadnji čas se je namreč videlo, da v trozvezi glede balkanskega vprašanja ni prave enakosti. Italija je skrivaj spekulirala na Albanijo in Nemčija ni hotela podpirati Avstrije — zaradi Rusije. Obnovljenje trozveze obeta — skupno postopanje. Zato je tako veselje med nemškimi listi. To radost si ne smemo razlagati kot dobro znamenje za mir. Nasprotno: vzrastle bo greben onim, ki hočejo za vsako ceno pokoriti predrzno Srbijo — tudi če treba z orožjem v roki.

Ni naša naloga, da bi na dolgo premišljali o tem, kaj bo sledilo.

Ob času, ko je napetost med evropskimi silami dosegala svoj vrhunec — so se oglasili razni strokovnjaki s stališči in so dokazali — da ima tripelelenta mnogo več denarja — nego trozveza. To je velike važnosti, kajti po staroslovnem izreku Montecuccolija je treba za vojno denarja, denarja in zopet denarja.

Z državnega stališča je tudi vojna nekaka špekulacija, konkurenčni boj, v katerem vzdrži oni dalje časa — kdor ima več denarja.

Vključujmo simpatije, ki krožijo po naši javnosti — še sedaj lahko trdimo, da ne bo vojne, in da bo obnovljena trozveza v svojo korist morala skušati rešiti vsa vprašanja mirnim potom.

Ako ne — potem nastane na pomlad vojna, ki je doslej še ni videl svet.

Pismo iz Belgrada.

Belgrad, 23. nov. (6. dec.) 1912.

Predvečerašnjem smo imeli praznik »Uvod Bogorodice«. Ker mi ne preostaja časa, da bi pregledoval koledarje, seveda nisem vedel za ta praznik, šele na predvečer sem bil opozorjen na to pri »knjižaru«, da je v sredo velik praznik. Zgovorni možak mi je tudi pojasnil, da je v letu samo osem takih praznikov, ko morajo biti vse trgovine zaprte. To novico sem takoj še gorko delil z mojim prijateljem in oba sva sklenila, da pojdeva drugi dan ob polu 10. uri k »maši«, seveda v srbsko pravoslavno cerkev, ker »žal« nimamo tukaj nobenega kaplana. Prej je prijahal baže en duhovnik vsak praznik in vsako nedeljo sem čez »lužo« (Donavo) iz Zemuna maševat v katoliško kapelico, toda ker niti stene, niti prazne klopi niso hotele poslušati latinščine je že nekaj časa sem

katoliška duhovščina napovedala bojkot »džaurom« v Belemgradu.

Toda na predvečer sva oba obračala, moj prijatelj se je pa drugi dan ob polu 10. uri obrnil — k zidu, med tem ko je prej »molil vse štiri od sebe« in bilo je po maši.

Vendar tega prijatelju nisem zameril, celo odobral sem njegov »poležaj« pardon — položaj, ker zunaj je zmrzovalo, strehe pa so razgrnile belo zastavo, češ, da se predajo, kadar zopet pošlje Njegovo Veličanstvo solnce svoje toplješe žarke. I saj na tudi ni čuda, celo noč »so se berači topli«, da so kar cunjice plesale po ozračju, kakor snežne kosme, kakor pravijo.

No, dobro ped snega smo pa le Belgrajčani vredni. Toda za »kriščevo vojo«, kaj bo, ko bo sneg začel kopneti. Pri vsakem vlažnem vremenu je po ulicah blata, kakor v Benetkah morja. Za nekaj je pa vendarle dobro to le blato. Avtomobili se ga namreč strašno boje, kakor »hudič blagoslovljene vode«. Kar sem tukaj, sem videl samo en avtomobil in mislim, da je edini, ker ima številko 1. Seveda je tudi vojaški avtomobil, ta je pa tako velik skoraj kot železniški vagon. Na vseh straneh ima velik rudeči križ in v njem se prevažajo ranjenci iz postaje v bolnice, dasi to službo tudi tramvaj dobro opravlja, zlasti v nočnem času, ker vozov bi bilo težko dobiti, vse je — kar je le količjak dobrega — na bojnem polju. Istotako je tudi vprežna živina odšla nabirat lovorič na škodo Turčinov, le »kripeljni« povešajo glavo pred — drožkami, ki so zelo redko razstavljene po mestu. Mlekarji raznašajo po mestu mleko, bodisi z vozom na dveh kolesih, v katerega je vprežen majhen konjiček, tako suh, da bi mu lahko rebra preštel, boki pa bi izbornu služili za obešalnik klubov. Nekateri mlekarji pa posnemajo škedenjske mlekarne v Trstu, samo, da imajo namesto sivčka, kljuse, kateremu pravijo tudi konj. Na hrbtu sedi mlekar s kučmo na glavi ob straneh ima pa na konja privezano pločevinasto posodo za mleko. Seveda, ker konj nima časa, da bi pazil kam stopi, se njegova prvotna barva sploh ne vidi izpod debele plasti blata, ki pokriva posebno noge in spodnji del telesa.

No, po glavnih ulicah se polaga nov tlak in sicer najprej cementiran in na to se polagajo še leseni kvadrati v obliki opeke. Tudi kanalizacija je počasi napreduje, ker primanjkuje delavcev in stalno so v časopisju oglašili, da se vsprejemajo delavci na stalno delo. Med delavci, ki popravljajo tlak in kopljejo za kanalizacijo je tudi mnogo Italijanov in Avstrijcev, večinoma vojni beguncer. Pomanjkanje dela tu sploh ni, pač pa je »pomanjkanje dela« v trgovinah — posebno modnega blaga — in v denarnih zavodih. Dasi je »krog 800 bančnih uradnikov v vojni, kljub temu nimajo niti ostali kaj delati, promet blaga je skoraj popolnoma ustavljen in dasi je na železnici zopet omejen obrat blaga, vendar so železniška skladišča skoraj popolnoma prazna. Ker je pa tudi moratorij podaljšan do marca meseca, niso niti menice niti drugi dolгови izterljivi, vsled tega tudi civilna in trgovska sodišča uživajo zaslužen — premirje. Odvetniki, učitelji in profesorji ki ne poučujajo, opravljajo razna pisarniška dela po ministerstvih, poštah

itd. Vsled tega so vsa boljša mesta zasedena kljub temu, da je veliko število inteligence poslano v osvobodjene kraje in v železniško službo. Za »trojke« bo letos slaba letina v Srbiji, ker večina šol in gimnazij so spremenili v bolnišnice. Vsa inteligentna bodočnost naroda, kar jih ni doma, na vojni ali v raznih začasnih službah, opravlja razne manjše posle po bolnišnicah. In kako so samozavestni ti fantiči, človek bi niti ne verjel. Če ima bel trak na rokavu z rudečim križem v sredi, pa ti gre po ulici kakor bi imel deset Turkov v žepu in kakor da bi deset Švabov pa za zajuterk pohrustal. K nekemu gospodu je prinesel en tak fantič — enajst let star — pismo od bolnišničnega komisariata. Gospod seže v žep in mu da dvajsetico napitnine. Deček je pa užaljen in prezirljivo položil dvajsetico na mizo rekoč: »Jaz sem dobrovoljec, gospod, in ne delam za plačo.« Gospod mu ni vedel odgovora, stisnil mu je prijateljsko roko, zahvalil se mu in da odslavljal.

Človek bi mislil, da so to slučajji, ki se dogode povsod. Ampak takih slučajev bi lahko naštel še veliko in še bolj ganljivih, žal, da bi le preveč zlorabljal potrpežljivost čitateljev.

Žilica mi ne da miru, še en slučaj Vam hočem navesti. Čez Terazijo je šel mož v vojaški uniformi, levo roko je nosil ovito z ruto in privezano okolo vratu. Očividno ranjenec. Bil je blede, upaden in slab. Dečki so prodajali časopisje. Ranjenec pristopi k enemu izmed njih in si kupi list. Med dečkom in ranjencem se je začel razgovor, drugi pobliži v bližini pa so pritekli zraven, misleč, da bo kaj »kšefta« tudi zanje. Toda obstali so z odprtimi usti in izbuljenimi očmi, ušesa pa so postavili na svoje mesto, da jim ne uide kaka beseda. Po Teraziji je za hip utihnilo kričanje. Ko jih je bilo kakih deset takih paglavcev okrog njega, se je začel klopčič vedno bolj razširjati in kmalu so bili tudi veliki radovedneži okoli. Pripovedoval je, da je bil ranjen pri Kumanovem v roko in da je sedaj odrazil, zaprosil je, da bi smel domov. Dovolili so mu in mu izdali nakaznico za prosto vožnjo na železnici, vendar pa je tako slab, da se ne upa domov, boječ se, da bi na potu ne opešal.

»Saj se peljete z železnico,« pripomni nekdo. »Seveda. Toda od postaje imam še štiri ure hoda.«

»Na postaji ali pa v bližini pa že dobite en voz, da Vas potegne domov.«

»Dobiti ga je lahko, ali kdo bo pa plačal.«

»Kaj Vam niso dali nič denarja v bolnišnici, da pridete domov.«

»Saj so mi dali listek za železnico, zastoj so me redili in zdravili in me negovali, toda hotel sem videti svojo mater, ki me pričakuje. Več mi ne morejo storiti.«

»Tukaj imate groš (dvajsetico)« pravi mal deček, položivši denar v roko in kmalu na to je že veselo kričal po ulicah: »Evo, novine, sve današnje novine, «Politika», «Štampa», «Pravda», «Mali žurnal», evo novine.«

Vsi ostali so takoj sledili »smrkolinu« in vojak je imel par denarjev v žepu in s solzami v očeh se je zahvaljal ljudomilosti Srbov.

Na misel so mi prišle besede sivolasega starčka: »Srb je prijazen, dober, postrzeljiv, usmiljen, dobrodušen, vesel, miroljuben in radodaren, ampak samo proti svojemu prijatelju, proti sovražniku je ravno narobe: neprijazen, slab, nagajiv, neusmiljen, mračen, jezen, prepirljiv in trd.«

Največja in smrtna sovražnika Srbu — sta Turek in Švab.

Zakaj Srb sovraži Turka, to je že itak znano.

Neznan ap je marsikomu vzrok, da sovraži Srb Švaba.

To bi Vam tako rad povedal in še marsikaj drugoga, žal, da to ni za turške razmere, ker o tem pa noče slišati diktator Našul-paša v Avajbujlskem vilajetu in zato za danes — pika. Mars.

Vojna.

POSLANIŠKA KONFERENCA.

London, 8. decembra. V predlog angleškega zunanjega ministra Greya, da se skliče poslaniška konferenca, je privolila sedaj tudi Avstrija. Mesto sestanka še ni določeno. Avstrija in Nemčija sta za London in tudi Rusija nima ničesar proti temu. V ostalem se kljub miroljubnim vestem iz Petrograda in Dunaja, mednarodna situacija ni čisto nič poboljšala, ker so včeraj zopet došle vesti o ohoročevanju Rusije in Avstrije in vojnemu razpoloženju v Srbiji proti Avstriji.

Dunaj, 8. decembra. »Fremdenblatt« poroča, da je Avstrija privolila v poslaniško konferenco.

London, 8. decembra. »Reuter« poroča, da se bodo seje londonske mirovne konference vršile v palači Saint James.

MIROVNA KONFERENCA V LONDONU.

Sofija, 8. decembra. Bolgarskim delegatom za mirovna pogajanja v Londonu so imenovani: Danev, bolgarski poslanik v Londonu Markov in general Paprikov. Kot tehniški strokovnjak bo fungiral polkovnik Jostov.

Sofija, 8. decembra. Sofijski »Mir« piše, da je po končani vojni na Balkanu v interesu Turčije, da živi v najintimnejših prijateljskih odnosih z balkanskimi državami. Balkanske države so si sveste, da leži njih sila le v zvezi in zato ne bodo podvzele nobenega koraka, ki bi jih mogel oslabiliti.

PONESREČENI ATENTATI NA BALKANSKO ZVEZO.

Belgrad, 8. decembra. Na mirovna pogajanja v Londonu bo odposlala vsaka balkanska država po tri delegate. Srbija še ni definitivno imenovala svojih delegatov, vendar je pa skoro sigurno, da bodo srbski delegati Andra Nikolič, Stojan Novaković in morda poslanik Vesnić v Parizu. Kot vojna strokovnjaka bosta fungirala generala Bojović in Živaljevič. Kljub vsestranskemu zatrdilu da se bo balkanska zveza pri mirovnih pogajanjih razbila, se tu naglašja, da še mislijo ni na to, da bi do tega prišlo. Zavezniki so se sporazumeli v tem, da morajo vse države kot skupna celota zahtevati likvidacijo Turčije, nakar si bodo balkanske države osvojeno zemljo same razdelile med seboj.

POBRATIMSTVO SRBSKE IN BOLGARSKE VOJSKE. — BOJ GARI SOLIDARNI S SRBILJO

Belgrad, 8. decembra. Tukajšnje časopisje z velikim zadovoljstvom poroča sofijska uradna poročila o pobratimstvu bolgarske in srbske armade pred Drinopoljem in Čataldžo, a še z večjim zadovoljstvom bolgarske izjave, ki naglašajo popolno solidarnost Bolgarske s srbskim stališčem v interesih v jadranskih vprašanjih. Časopisi poročajo, da bolgarski poslanik v Pe-

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

In nehote je zazvenela v njenem glasu nekakšna radovednost in antipatija.

»Da,« je rekel Tribulet in dvignil glavo. »To ime pomeni menda slaherno nizkost in zlobo. Ne tajita mi tega, prijatelj mlada. Moje ime vaju plaši, in gotovo mislita v tem trenutku: To je torej podli norec, ki se ni bal za-greniti nečestitih življenj s pikrimi šalami, samo da je pripravil svojega kralja v smeh. Toda bogme, gospoda, vidva ne vesta, koliko nez-nanih bolečin se je skrivalo v mojem rezkem grohotu.«

»Saj vas ne sodiva,« je rekel Lantné pri-jazno.

Tribulet je zmajal z glavo in se obrnil k Manfredu.

»Pomirite se,« je dejal smehljaje, »in ne bojte se, ker sem vam rekel pravkar, da sem Žileto oče. To je, veste, samo tako — rečeno! Resnica pa je drugačna. Leta in leta sem ji si-cer posvečal vso vdanost in ljubezen, ki jo pre-more moje srce, toda Žileta ni moja hči.«

»Gospod,« je dejal Manfred, globoko ga-njen po teh besedah, »kdorkoli ste, bodite bla-goslovljeni zaradi neizmernega veselja, ki mi ga prinašate; kdorkoli ste, rad vas imam, ker ljubite vi Žileto! Kaj me briga vaše ime in vaša služba; plemenit človek ste, in to zado-šča mojemu prijatelju in meni.«

»Torej so še ljudje na svetu, ki jih ni po-kvarila laž in se jih hudobija ni doteknila s svo-

jimi nečistimi krili!« je vzkliknil Tribulet.

In pomolil je roke mladeničema, ki sta jih stisnila z gorko simpatijo.

»Kje sem že bil?« je povzel Tribulet in si potegnil z roko preko čela. »Časa ne smemo gubiti.«

»Rekli ste, da se bili nekega dne v kra-ljevem kabinetu —«

»Ah, da. Javili so gospoda De Lojola. Kralj mi je namignil, da naj se umaknem. Toda jaz sem imel raznovrstne vzroke, da sem pazil na vsako kraljevo besedo in gesto, kajti — to je bilo tretji dan po dogodku ob Trahoarskem zidu.«

Manfred se je zdrznil.

»Umeknil sem se torej v sosednjo sobo; toda od tamkaj sem videl in slišal vse: španjol-ski menih je zahteval Doletovo glavo... in kralj mu je obljubil, da jo dobi, ako se mu po-sreči dokazati tiskarjevo krivdo... No, Lojo-la se je potrudil na vso moč za ta dokaz...«

»O, podlež!« je zastokal Lantné.

»Gospoda, to je strašen človek. V svojem življenju sem videl že strašne obraze, toda na nobenem še nisem opazil izraza tako neutolaž-ljivega sovraštva...«

»Ampak,« je vzkliknil Lantné, »kralj ve, da Dolet ni nikdar zlorabljal podeljenega mu privi-legija in da se na njegovih strojih nikoli niso tiskale prepovedane knjige...«

Tribulet je prijel mladeniča za roko.

»Ne zaupajte kralju,« mu je dejal z mrač-nim glasom, »nič bolj, kakor zaupate gnili brvi, ki vodi čez vodo... Kralj je strahopeten... Poznam ga... Hraber je le v boju, pogumen le takrat, kadar je treba navaliti na čelu svojih škadronov na četo lezdecev: kakor hitro pa vidj pred seboj močnejšo dubo, začne trene-tati... Ko je bil za časa svojega jetništva v

Madridu, je trepetal pred Karlom. V Luvru se trese pred Lojolo... Cesar je bil predstavitelj sile, ki je neznana Francu I.: diplomacije. In Lojola je predstavitelj druge sile, ki se je Franc boji: cerkve! Kralj francoski bi rajši dal odre-zati glavo svojemu prvorojenemu sinu, kakor da bi papežu kaj odrekel...«

»Kaj nam je storiti? Kaj nam je storiti? Oh, če se zgodi Doletu kaj zalega, bo Lojola drago plačal svojo žalostno zmago!«

»Gospoda,« je izpregovoril Tribulet, »da zadobimo jasn pogled na vso reč, jo moramo pregledati v celoti...«

Norec je govoril z nekakšno oblastnostjo. Zdelo se je, kakor da bi bil mahoma postal član rodbine.

Manfred in Lantné sta mu odgovorila ka-kor z enim glasom: »

»Govorite...«

»Pred nama ležita dve drami, ki sta zelo različni druga od druge,« je povzel Tribulet. »Prva: gospod Štefan Dolet je aretiran in zaprt v Konsjeržriji. Druga: Žileta je ugrabljena iz Luvra...«

»Dodajte še to,« se je oglasil Manfred, »da preti Dvoru Čudežev nevarnost...«

»Torej se moramo čimprej umekniti od-tod...«

»Nasprotno: midva se nameravava nave-zati nani boli nego kadarkoli. Rokovnjači Dvo-ra Čudežev se niso hali naskočiti Luvra, samo da me ubranijo... Ako bi jih zapustil zdaj, bi bil strahopetec.«

Lantné je pokimal z glavo.

»Bodi si,« je rekel Tribulet. »Izvršiti nam je torej trojno de-: najti Žileto, rešiti Doleta in ubraniti Dvor Čudežev...«

»Tako je.«

»V dosego tega namena,« je nadaljeval Tri-

bulet, »nam lahko služita dva načina: prvi je ta, da se združimo vsi ter izvršimo po vrsti vsa ta Herkulova dela, to je, da začnemo vsi trije z uporabo vseh sredstev, s katerimi raz-polaga vsak izmed nas, iskati Žileto in se po-svetimo nato osvoboditvi Doletovemu...«

»Kakšen je drugi način?«

»Ta bo najbrže tisti, ki ga bomo sprejeli, zakaj sleherni teh del je pravzaprav enako nujno. Treba bi se bilo torej lotiti iskanja Žilete in Doletovega osvobodjenja hkrati... In da omogočimo to, si moramo razdeliti naloge.«

Tribulet je govoril jasno in tehtno, brez senčice vidnega genotja. In ta njegov mir, ta njegova pokojnost je okrepila mladeničema duha.

»Ta način bo res najboljši,« je dejal Lantné. »To, kar nameravam poizkusiti jaz, da spravim Doleta iz Konsjeržrije, ne trpi nikakega odloga; a tudi Manfred ne more preložiti svojega iska-nja niti za uro... Ravnamo torej vsak na svo-jo plač, seveda s tem pridržkom, da ostane za slučaj potrebe sleherni izmed nas na razpolago tevarišu...«

»Velja!...«

»Vrnem se torej h gospe Doletovi, da jo poizkusim nekoliko potolažiti...«

Lantné je stopil takoj v sosednjo sobo.

»Jaz,« je dejal Tribulet, »se nastanim tu... Gotovo mi najdete kako stanovanje...«

»Ravno v tej hiši,« je rekel Manfred... »tame,« poleg sobe, kjer stanujem jaz...«

Tribulet ga je razumel:

Manfred ga je hotel imeti neprestano v svoji bližini. Gotovo je gorel nestrpnosti, da mu zastavi cel kup vprašanj o Žileti.

Prijel je mladega moža za roko in mu de-jal:

(Dalje.)

trogradu, Bobčev, najenergičnejše zagovarja srbske interese.

ZADNJE BOMBARDIRANJE DRINOPOLJA.

Belgrad, 8. decembra. V torek, zadnji dan pred premirjem, je prišlo pred Drinopoljem do velike kanonade. Ob šesti uri popoldne je pričela vsa oblegovalna artilerija bombardirati turške utrbe in Turke, ki so se ponosno poskušali udreti iz trdnjave. Kanonada je trajala do dveh ponoči in je imela strašen učinek: prizadejala je Turkom, ki so se morali umakniti, velikanske izgube. Poročilo o premirju je ustavilo nadaljne sovražnosti; ta kanonada je bila torej najbrže zadnja. Po privatnih vesteh dobiva turška posadka za cel dan le četrtinko hleba kruha.

VOJNI VJETNIKI V BELGRADU.

Belgrad, 8. decembra. V Belgradu je sedaj okoli 30.000 turških vjetnikov. Slikar Paja Jovanović izdeluje slike z bojišča, katere je naročil kraljevski dvor. Vjetniki so dobili stare vojaške obleke, posebno pa Albanci, ki so zelo lahko oblečeni.

TURŠKI PREDLOGI NA MIROVNI KONFERENCI.

London, 8. decembra. »Evening Standard« poroča, da ima zanesljive informacije, da bo Turčija na mirovni konferenci v Londonu stavila sledeče mirovne pogoje:

1. Turška obdrži vilajet Drinopolje.
2. Turška obdrži Skader.
3. Turška obdrži vilajet Galipolje.
4. Grška dobi luko v Epiru.
5. Srbija dobi Novipazar in del Stare Srbije.
6. Bolgarska dobi Tracijo od Mideje do povelice pota med Dedeağaçom in Kavalo. Vrh tega dobi Bolgarska tudi teritorij na obalah Marice.
7. Albanija in Macedonija dobita svojo avtonomijo. Turčija ima privilegij, da postavi obe avtonomni državi pod protektorat balkanske zveze.
8. Turčija stopi v balkansko zvezo, ki bo postopala skupno proti eventualnim akcijam velevlasti.

STALIŠČE RUMUNIJE

Dunaj, 8. decembra. V evropskih časopisih se že dolgo bavijo z vprašanjem, kako stališče zavzame Rumunija v vprašanju kritičnega balkanskega problema. Vse velevlasti se trudijo, da dobe to najmočnejšo balkansko državo na svojo stran. Avstrija je poslala v Rumunijo svojega vojnega nadzornika Hötendorfa, a sedaj pride tjakaj tudi predsednik bolgarskega sobranja dr. Danev, da uredi odnose med obema državama. In tudi ruski car Nikolaj pošilja v Bukarešt velikega kneza Nikolaja Nikolaoviča s posebnim odposlanstvom, ki bo izročilo rumunskemu kralju povodom njegovega nedavnega vladarskega jubileja, rusko maršalsko palico. Vsekakor je to dejstvo velikega pomena in to tembolj, ker bosta dr. Danev in veliki knez Nikolajevič prišla istočasno v Bukarešt.

Sofija, 7. decembra. »Agence telegraphique Bulgare« poroča, da je dr. Danev odpotoval danes v Bukarešt, odkoder odide takoj v London.

Petrograd, 7. decembra. Veliki knez Nikolaj Nikolaevič je odpotoval danes iz Petrograda v Bukarešt, da izroči rumunskemu kralju Karolu maršalsko palico kot znak maršala ruske vojske. Car Nikolaj je odposlanstvo, ki odide v Bukarešt, sprejel včeraj v posebni avdienci.

GRKI PRED JANINO.

Atene, 8. decembra. »Agence d'Athènes« poroča, da so Orki zavzeli Sirakuzo in San Giorgio, ki ležita 4 km od Janine.

Atene, 8. decembra. Ker so došle dve severne divizije, je koncentracija grških čet pred Janino končana. Grki nameravajo Janino z vso silo bombardirati, ako se posadka ne bi hotela prepeljati.

DNEVNI PREGLED.

Državno pravdnštvo nam je včeraj zopet zaplenilo list radi neke novice iz Trsta, v kateri smo pozivljali slovenske trgovce, naj se pri dopisovanju poslužujejo le svojega materinega jezika, ker bi s tem mnogim mladim, trgovsko

izobraženim ljudem pripomogli do kruha, obenem pa tudi naučili naše nasprotnike spoštovati naš jezik. Državno pravdnštvo ljubljansko, ki stoji seveda na stališču, da smo Slovenci rojeni samo za hlapčevanje ne pa za neodvisnost, nam je notico takoj konfisciralo.

Opozarjamo na naš drugi listek, ki nam zopet kaže del bolgarskega javnega življenja iz prve vstaje l. 1876. V naslednjih dneh priobčimo še nekaj podobnih črtic Ivana Vazova.

Z balkanskega bojišča smo dobili novih slik, ki si jih vsak lahko ogleda v našem izložbenem oknu.

Deželni odbor in ljubljanski vseučiliški zaklad. Za časa županovanja bivšega župana Ivana Hribarja je mestna občina ljubljanska ustanovila poseben vseučiliški zaklad za slovensko vseučilišče, ki je dosegel sedaj že svojo okoli 50.000 K. Letos so se obrnili na mestno občino slovenski vseučiliški docenti dr. Boris Zarnik, dr. Rostohar in dr. Nachtigall s prošnjo, da se jim dovoli iz tega zaklada vseučiliška podpora. V nadi, da vrši kulturno delo, če podpira mlade slovenske znanstvenike, ki naj bi bili bodoči profesorji na slovenskem vseučilišču, je občinski svet ugodil njih prošnji in dovolil vsakemu 2000 K podpore. Klerikalci so glasovali le za dr. Zarnika in proti dr. Rostoharu in dr. Nachtigallu, češ, da ta dva nista nobena znanstvenika. Zagrozili so tudi s pritožbo na deželni odbor in to nalogo poverili Štefetu in Kregarju, ki imata v pritožbah že prakso. Na svoji sobotni seji je deželni odbor tudi ugodil njih pritožbi in razveljavil sklep ljubljanskega občinskega sveta. Kaj drugega tako ni bilo pričakovati, kajti svojo ljubezen do slovenskega vseučiliškega vprašanja so klerikalci najboljše dokumentirali že takrat, ko so opropali deželni vseučiliški zaklad v znesku 700.000 K. Podpirati slovenske vseučiliške docente bi bila pravzaprav naloga dežele. A klerikalnemu deželnemu odboru se ni dovolj, da nima sam nobenega smisla za to, sedaj se hoče proslaviti še z razveljavitvijo sklepa ljubljanskega občinskega sveta in poskrbeti za to, da bo ja ves svet informiran o naši veliki kulturi. Sicer pa dvomi, da bo deželni odbor zadnja inštanca, ki ima tukaj govoriti in odločevati. V prihodnjici pa svetujemo ljubljanskemu občinskemu svetu, naj podeli vseučiliško podporo raje dr. Lenardu in Štefetu, kot pa dr. Rostoharu, ki ima opravka z deželnim odborom.

Tiskarski škrt nam je včeraj zagrešil v notici »Pesem srbskih četašev« neljubo pomoto in napravil s hrvaške besede »žao« besedo »čas«. Ima se torej glasiti: Je-li te žao (ne čas!) za tvojo majka itd.

Pogreb dr. Viljana se vrši jutri v sredo z Gaštajna v Šmartno pri Kranju, kjer je bil pokojnik doma — ne v Radovljici, kakor se je napačno po prvih vesteh poročalo.

Postojnski župan umrl. V nedeljo zjutraj je po dolgi in mučni bolezni umrl v Postojni ondotni župan, trgovec in posestnik gospod Gregor Pikel, star šele 54 let. Pokojnik je bil znan in čislán po celi Notranjski. Ljubeznivi in dobri mož je bil vsestransko delaven in si je pridobil nepozabnih zaslug zlasti za Postojno in njeno okolico. Delal je v vseh korporacijah, toda mirno in vstrajno in užival splošno zaupanje v vseh krogih tudi pri političnih nasprotnikih. Bodi mu zemljica lahka i ljub spomin.

Lep sprejem. Posestnik Jožef Vovk je hotel vzeti te dni svoj hčer, ki je bila v službi pri posestnici Ani Jonikovi v Zabukovju. Vovk je našel hišna vrata zaprta. Na njegovo trkanje je prišla Ana Jonik pred vrata, toda ni pustila Vovka v hišo. Ta je odrinil Jonikovo stran in je stopil v vežo. Ko je šel po stopnicah navzgor, ga je udarila Jonikova s polenom po glavi in ga je sunila dol po stopnicah. Vovk se je pri tem težko poškodoval, zaradi česar se bo morala Ana Jonikova zagovarjati pred sodiščem.

Nesreča. Ruder Silvester Belcer, ki dela v hrastinskem premogokopu, je prišel te dni po neprevidnosti s desno roko med dva vrteča se valja, ki sta mu roko popolnoma razdrobila.

Georges Howard Darwin umrl. Profesor astronomije Georges Howard Darwin na vseučilišču v Cambridgeju, je v soboto 7. decembra umrl. George Howard Darwin je bil sin znamenitega filozofa in prirodopisca Charlesa Darwina in je bil rojen leta 1845 v Kentu. Od leta 1883. je bil profesor astronomije v Cambridgeju. Leta 1885 je postal član predsedništva meteorološkega zavoda. Leta 1870 in 1871 je

bil član ekspedicije, ki je študirala solčni mrk na Siciliji. Spisal je veliko prirodopisnih del in se je v poslednjem času največ pečal s proučevanjem spremembe zemeljskih osi. Z njim je izgubil angleški narod velikega znanstvenika.

Šmonova Micka pred deželnim sodiščem v Pragi. Pred deželnim sodiščem v Pragi je bila te dni obravnava zaradi izgubljenega devišstva. Prima-balerina dunajske dvorne opere Cecilija Cerri je tožila kapelnika Pietra pl. Stornicha zaradi obljube zakona in je zahtevala za ukraden devišstvo 14.000 K. Obravnava se je končala s tem, da se je prima-balerina poravnala s pl. Stornichom. Ja, devišstvo je pa res drago! Torej fantje pozor!

Smrt pred operacijo. Iz Dunaja se poroča: Predvečrajšnjem dopoldne bi morala biti operirana v ordinaciji sobi nekega zdravnika 32letna soproga potovalnega agenta gospa Evgenija Fleischerova. Za ta namen je rabil zdravnik kokain in ji je dal potem še injekcijo 1,5 grama novokaina. Takoj po tej injekciji je začela pacientinja zelo bljuvati in čez nekaj minut nato je umrla. Vsi zdravnikovi poskusi da bi ohranil ženo pri življenju, so ostali brez vspeha.

Samomor v koncertni dvorani. Na nekem večjem koncertu v Brunšvigu se je nudil pred kratkim prijateljem godbe in poslušalcem zelo nenavaden prizor. V poslednjem delu koncerta je stopila z avditorija mlada dama, vstavila se je pred podijem in je upirala pogled na nekega mladega moža, ki je igral pri orkestru. Ko je zagledala, da jo je mladi mož opazil, je vlovila v roko samokres iz rokava in si je pognala kroglo v srce. Dama se je takoj zgrudila mrtva na tla — strel ni zgrešil svojega cilja. Deklica je bila hči nekega inženirja in je izvršila samomor vsled nedovoljene ljubezni do onega moža, ki je igral v orkestru.

Edisonov načrt za moderni pouk v šolah. Edison se peča, kakor je znano, z mislijo, na kak način bi se dala iznajdba gibajočih se slik porabiti za šolski pouk in v učilni namen. Izdelal je načrte za ta pouk s premikajočimi se slikami in pedagogi, ki so imeli priložnost seznaniti se z njimi, pravijo, da je to imenitna misel in da njena vporaba napravi veliko revolucijo v učilnem sistemu. Edison je na tem delal že dalj časa. Pripravil je nekaj tisoč primikajočih se slik, da bi se moglo otroku v šoli pokazati vse nazorno. Najel je celo vrsto strokovnjakov, ki so potem skupno z njim delali. Med temi njegovimi sodelavci so se nahajali tudi strokovnjaki v astronomiji, filozofiji, fiziki in v raznih drugih predmetih. Izkušenega fotografa so poslali po svetu, da bi prinesel slike zanimivih in občudovanja vrednih krajev kot pripomoček za pouk v zemljepisju. Ako se bodo otroci učili o kateremkoli kraju, bodo lahko spoznali šege in navade s slik, ki jasneje govorijo otroški duši kot cele množine suhoparnih besed. Po slikah bodo lahko spoznali tamošnja mesta, življenje po ulicah, zverji, zanimive pokrajine, prirodne krasote in podobno. Ta fotograf je prepotoval že celo Afriko in njegov trud je imel velike vspehe. Neki drug fotograf je bil poslan, da bi fotografiral življenje živali. Te slike, ki se bodo rabile pri pouku o prirodopisu, so ravno tako imenitne. Za zgodovinske ure bodo pripravljene historične zveste slike pomembnih zgodovinskih fakt, katere se bodo posnele po izkušenih in najboljših igralcih. Kot dopolnilo k njim bodo slike historičnega pomembnih krajev, katere so se nam ohranile iz davnih dni. Podobni slikoviti pripomočki se bodo pripravili za vse stroke pouka, za astronomijo, bakterijologijo, botaniko, kemijo, mehaniko, poljedelstvo, umetnost in podobno. Edison se za ta svoj načrt silno zanima in gotovo je, da nam napravi nekaj, kar bo imelo veliko ceno in kar bo vsega občudovanja vredno.

Družinska drama. V obližju Karlsruhe je umorila posestnikova žena Ana Sattlerjeva v družbi s svojim najmlajšim sinom svojega 63 let starega moža. Mater in sina je orožništvo prijelo in ju izročilo sodišču.

Samomor blaginjaka. Iz Dunaja se poroča: 21letni oficijal mestne tržnice Jožef Danijel je bil v zadnjem času v opazovalnem oddelku na psihiatrični kliniki. 25. pr. m. pa ga je vzel oče proti reversu v domačo oskrbo. Predvečrajšnjem zjutraj je bolni mož v trenutku, ko ga ni nihče nadzoroval, vzel steklenico s ciankali in izpil njeno vsebino. Ko so ga domači ljudje našli, je bil že mrtev.

Nesreča pri drsanju. V Kirchbergu pri Hirschburgu je zahtevala na videz čisto nedolžna zabava žrtve dveh človeških življenj. Na ledu sta se drsala ravnatelj Schupponove tovarne za papir in gospa Schuhmannova, žena blaginjaka tovarne. Naenkrat se je udrl led pod njima in oba sta utonila v vodi. Obe trupel so kmalu našli. Ravnatelj Schupp je bil star 38 let, bi je vdovec in oče treh otrok, gospa Schuhmannova je bila stara 28 let in je bila brez otrok.

Požar v pariški elektrarni. V soboto ob 5. popoldne je nastal v pariški elektrarni v St. Denisu požar, ki se je mahoma zelo razširil. Nekaj okrajev Pariza je čisto brez luči.

Cela občina prestopila k protestantizmu. Občino Venelles pri Marseillu (Francosko) je obiskal l. 1909. velik potres, pri čemer se je zrušila tudi cerkev. Začeli so nabirati zbirko za novo cerkev v Venellesu, toda marseillski škof je sklenil n določil, da bo cerkev postavljena več kilometrov od Venellesa. Venellski prebivalci so proti temu protestirali. Ker pa je bil njih protest neuslišán, je sklenila cela občina, da in corpore prestopi k protestantizmu in da bo postavila za nabrani denar protestantovsko cerkev. Dne 4. decembra t. l. so ono cerkev posvetili.

Požar vlaka v višini 70 metrov. V New Yorku se je pripetila pretekli petek velika nesreča na najvišjem kraju visoko ležeče proge Na železničnem tiru v višini 70 metrov sta trčila vkup dva vlaka in zdrobljeni vozovi so se vneli. Tisoč ljudj je v veliki napetosti in razburjenju opazovalo požar. Železnični uslužbenci so sicer ogenj pogasili, toda izpod zdrobljenih vozov so potegnili 11 težko ranjenih potnikov. Več ljudj je tudi lahko ranjenih.

Strasil v angleškem kraljevem gradu. Blizo Londona slikovito položena rezidenca kralja Jurija V Vindsor Castle je bila že večkrat počaščena z obiskom duhov. Posebno pogosto ponoči je vzmirljala kraljica Ana Boileyn njene prebivalce. Najbolj pogosto je obiskala grad velika Elizabeta, ki je kakor fantom hodila po sobanah in katere niso videli samo podrejeni služabniki, ampak tudi Artur Balfour, lord Palmerston, sir Robert Peel, da, tudi kraljica Viktorija jo je baje videla. V teh dneh se je pa pojavil v Windsoru popolnoma nov duh. V enem delu kraljevega gradu stanuje vojaški pomorski poročnik James Beauchamp, ki ima ordonančno službo pri visokem pomorskem častniku. Ker je Beauchamp ravno službeno odpotoval, je živel v stanovanju njegova soproga sama s postrežnico. Preteklo sredo je povečerjala gospa Beauchampova ob 7. uri zvečer in je poslala po pisma s pošte. Ko se je postrežnica vrnila, ji je na koridorju zastopil pot nekak fantom. Postrežnici so padla vsled strahu vsa pisma iz rok in zakričala je tako, da je priklicala svojo gospodnjo. Ta je ravno tako zakričala in obe sta zbežali v stanovanje, katero sta nato dvakrat zaklenili. Gospa Beauchampova popisuje cel dogodek tako: Ko sem prihitela na postrežnični krik iz stanovanja, sem zapazila majhnega moža v admiralški, popolnoma beli starodavni uniformi z mečem ob boku in s prsi, okrašenimi z mnogobrojnimi svetinjami. Bil je gologlav. Ko sva zbežali v stanovanje in sobo zaprli, je tudi tja vstopil. Kako je mogel tja priti, si ne morem polasniti. Vrata so bila zaklenjena in zid tri čevlje debel. Ko sem pripravila električni požarni avtomat, da je začel delovati, je duh šel še po sobi, nato pa je izginil v moji spalnici. Straža petih mož, ki je prihitela, je fantom še videla. Eden izmed stražnikov trdi, da se gre tu za admirala Horacija Nelsona, kodaurškega, abukirškega in trafalgarskega zmagovalca. In v Londonu se sedaj pribovujejo, da je to bil gotovo on in da je prišel baje povedati poročniku Beauchampu svoje nazore o nemških jezdnih načrtih. Ker pa Beauchamp ni doma, se bo pojavil Nelson v najkrajšem času zopet. In do tega časa bi bilo baje dobro, da se počaka. Kaj bo s tega strahila, ne bomo pozabili poročati.

Lepe »stare device«. Francoska postopa malo kruto s svojimi ženskami, ker jih že v 25 letu uvršča med stare device, ki imajo svoj slavnostni dan na sv. Katarino. Dekleta, ki so dopolnila istega leta svoj 25letni rojstni dan, vstopijo na ta dan v vrste »Katarine«, napolnjene s šiviljami, modistkami in prodajalkami iz modnih zavodov. Francoska dekleta se ne boje vstopiti med »Katarine«, zakaj one ne smatra-

Komita.

Povest.

Bolgarski spisal Ivan Vazov. — Prevela Božena Cesar.

Vlak je ravnokar prisopihal na postajo in je imel takoj odriniti, kajti tu obstoji le dve minuti — ravno toliko, kolikor je potrebno, da odda ali sprejme pošto. Postaja je popolnoma brez pomena, in redkokdaj se prigodi, da vstopi ali izstopi popotnik.

Toda danes se gneti — kakor še nikdar prej — velika množica vaščanov in vaščank na peronu, vsi se izredno živahno medsebojno razgovarjajo. Nekateri odslavljajo druge, namreč one, ki imajo cvetlične šopke in zelenikine vejice na čepicah.

Bile so to pomožne čete iz bližnje vasi K., ki so dobile poziv na vaje, ki so bile določene le tri tedne. Toda izmišljene vesti o bližajoči vojski so varale vaščane in ti so se poslavljali od mladih ljudi, kakor da jih ne bodo mogli nikdar več videti.

Moment — in že so bili vsi zbrani pred starim, dolgim vozom tretjega razreda, ki je stal tesno za strojem. Za to prednost se naj tretji razred zahvali mnogim bridkim izkušnjam. V slučaju nesreče se gotovo razbijejo prvi vozovi na kosce — z vsebino vred, prevdare vredno!... in varujejo potemtakem ostale vozove, ki so seveda zato dražje plačani.

V zadnjem hipu, ko se je že razlegal reski žvižg barne piščalke, in so se leli pomikati vozovi, je kretavo skočila na stopničko lepa mla-

denka in podala velikemu, modrookemu vojaku, ki je slonel na oknu, šopek bujnih cvetic.

Vlak se je hitreje pomikal toda oboje mladih ljudi ni imelo niti časa zato, ali jima je bilo nemogoče, izpregovoriti le eno besedico. Deklica je stala tu, zasopljena, zardela razburjenja in sledila z očmi oknu, ki je polagoma izginjal v daljavi in na katerem je slonel sinje-oki vojak.

Potem se je izgubil vlak za holmi. Solnce je žgalo, sipaje k slovesu ognjene žarke na temne gore in šlo v zaton.

Med praznimi, tihiimi poljanami je brzel vlak bliskovito. V vozovih so nažigali svetilke. Fantje so razvezovali culice z jestvinami, da se okrepčajo s tem, s čimer so jim doma postregli njihovi dragi.

Naenkrat pa se je oglasil rezki žvižg lokomotive — vlak je obstal.

Kaj se je zgodilo? Smo na postaji? so popraševali mladi ljudje, gledaje skozi okna v temno plan.

Vlak se je ustavil na odprtem polju, očevidno ga je zadržala kakšna zapreka.

Rdeča luč se vidil! se je čulo od nekod. In res pred hišico bližnjega čuvaja je stala na zemlji rdeča svetiljka, da je bližnji most defekten, in mora vlak počakati do jutra, oziroma tako dolgo dokler ne bodo popravila dogotovljena.

Kdor hoče, lahko izstopil! je zaklical sprevednik v vsak kupe, odprviši vrata.

V trenutku so bili vojniki na planem polju. Popotniki v ostalih vozovih so tudi izstopali, toda oni niso vzprejeli tega neprijet-

nega dogodka enakodušno in mirno.

»To je škandal!« so upili gospoda iz drugega razreda.

Toda rezervisti niso bili vsled tega pripetljaja čisto nič vznemirjeni — čudili so se, toda jezilo jih pa ni čisto nič. Vzburila se je v njih vojaška disciplina, čije najprvi dolžnosti sta udanost in potrpežljivost.

»No, slišite,« so priganjali nekateri — »stegnimo se nekoliko po travi!«

»Gospoda se naj pa tišči v vozovih, da se ne prehladi!« so se rogali drugi.

»V travo! Spimo pod nočnim nebom!«

Nihče izmed njih ni hotel ostati v vozu, in dočim je »gospoda« pozaprta kupejska okna, da ne bi pritisnil v vozove nočni hlad, so se vrgli vojniki na mehko travo in povzdignili oči k migljajočim zvezdam, ki so se lesketale v temnem nebesu kot dijamanten pesek, in njihove misli so hitele v prostrano daljo, v rodno vas, kjer so se jih spominjali svojci z istim koprnjenjem.

Polagoma so utihnili pogovori, vse naokoli se je razlilo v tišino. Razburljivi sloves in ločitev od vsega, kar je srcu ljubko in drago, v zvezi s prijetnim nočnim hladom je zazibalo utrujene fante takoj v globoko spanje. V nočni tišini se je čulo le mirno dihanje dvajsetorice mladih, zdravih pljuč.

Le Rajčev Mladen ni spal.

Od je bil, ki mu je podala ona mlada devojka šopek cvetic. Iz njegovih oči, njegovih misli se ni hotela umakniti postava krasnega dekleta. Nepristano jo je gledal pred seboj, kakor se mu je prikazala v zadnjem trenutku

ločitve: z zardelim licem, zasopljena od munege teka, s črnoognjenimi, preplamenimi, orošenimi očmi, z ustnicami, rdečimi kot korale, na kojih so drhtele sladke, pa na ustnicah zamrle besede slovesa. Njegova roka je nežno stisnila cvetke, ki mu jih je izročila njena v zadnjem trenutku, še se je tresla od stiska njene roke.

V njegovi duši je vzplamtel skriven, koprneč občutek, vroče hrepenenje, videti nekoga, nekomu nekaj razodeti, nekaj negotovega, nekaj, za kar moreš komaj najti izraza, nekaj, kar mu je kakor kamen težko ležalo na prsih.

Zdelo se mu je, kakor bi njegova duša, njegovo srce, kakor bi on sam ostal tam na postaji in bi ležal tu v travi drug, njemu nepoznan Mladen.

Izvor njegove bolesti pa je bilo iskati tukaj, da ni tekom zadnjih dni nikjer videl Canke, zagledal jo je le v zadnjem trenutku odhoda in še takrat samo za par sekund. Ni jedne besede ni mogel izpregovoriti z njo, in toliko, toliko sta si imela pred ločitvijo povedati! Pa ona se mu je prikazala kakor sen, in zopet izginila kot sen.

Videlo se je, da je prihitela deklica na skrivnem, da se poslovi od njega, in da se je v najkrajšem trenutku odtrgala od hiše. In ko sta se srečala njuna topla pogleda, zamrlo je njeno srce v bolečini in obup!

On sam je bil kriv, da so jo zadržali. Včeraj je bil šel k njenemu očetu, k Milošu Karadževu, premožnemu, ošabnemu kmetu, ki pa se je izkazal čestokrat dobre srca. Ko je dospel tja, je Miloš ravno odslavljal svoje goste

jo konca svojega prvega četrstoletja za dobo, katere se lahko pozdravi z resnim obrazom. Delodajalci teh mladih »starih devic« jim dajejo za to slavnost slaščice, gledališke in koncertne listke in dekleta slavnostno in veselo otvorijo svoje drugo četrstoletje.

Ljubezen in — robec. Robec je bil in je še danes tuintam v veliko važni službi ljubezni. Med robcem in ljubeznijo vlada tesna odvisnost. Pri tem ne mislimo seveda rdečega robca kakaga »šnofarja«; ta nima z ljubeznijo ničesar skupnega. Mislimo le na okrašene robece nevest, na prav majčkine robece s čipkastimi robovi. Taki robeči so navadno ženinov dar nevesti. Tak robec, v katerega je navadno vшит datum poroke ni bil prvotno namenjen za nošo, imel je veliko bolj poetičen namen: nevesta je morala vanj obrisati solze, ki so ji prišlele iz oči, ko je zapuščala očetovsko hišo in ko se je odpovedala devištvu. Eksistirajo krasne narodne pesmi, v katerih je opevana tudi uloga robca. Tak robec se za celo življenje skrbno hrani in če umre njegova lastnica, ji z njim pokrijejo obraz. Robec pa je važen ne samo pri svatovskih obredih, ampak tudi pri ljubezni sploh. V slovanskih krajih se rabi robec pri plesu. Z robcem maha mladenič izvoljeni deklici da bi šle z njim plesat. Na ta migljaj pristopi deklica k fantu. Znan je pasus pesmi o slovenski ljubimci: »Oba sva si z belim robcem brisala oči — Ako posodimo komu robec, je to znak, da onemu človeku zaupamo. Na Francoskem so nosile dame za časa direktorija tunike brez žena in so dajale svoj robec moščin, katere so hotele odklopiti. V nekaterih krajih vrže fant robec na tla pred deklico, katero hoče vzeti za ženo. Zelo važno ulogo igra robec v govoru ljubezni brez besed. Ljubezen je rabila že od davnih časov sem vsakovrstne predmete za medsebojno tajno govorico. Ni čuda, da je vzbudil robec naše pozornost zaljubljenih ljudi. Z njim se da pogovarjati, ne da bi kdo opazil. Ta robčeva govorica je najbolj v navadi na jugu Evrope. Ako potegne Italijanka z robcem čez obraz, pomeni to: »Ljubim te«, ako potegne z robcem po roki: »sovražim te«, ako predene robec iz roke v drugo, pomeni to da se za dotično osebo, nji nasproti, ne briga, ako vzame robec in dene dva nasprotna ogla vkup in jih nategne, pomeni: »čakaj me«. — Dedi robec na oči, pomeni žalost. Ako se dotakne z robcem desnega lica, pomeni to »da« in levega lica »ne«. Ako se ovije robec okrog kazalca, pomeni »sem omožen«. Pri nas takega govora iz daljave ne razumemo, dočim je tak govor pri prebivalcih in prebivalkah vročega juga zelo v navadi.

Kaj pripoveduje krotilka levov. Te dni je naprosil neki londonski žurnalista krotilko levov, gospo Dorcy d'Avilly, ki je ravno sedaj nastopila v Londonu, naj mu opiše zanimive posebnosti o poklicu krotilke levov. Gospa d'Avilly je krotilka že od svojega trinajstega leta in ni doslej v svojem poklicu niti enega trenutka obžalovala. »Ako bi mi bilo dano, še enkrat si izvoliti kak poklic«, meni gospa d'Avilly, bi gotovo postala krotilka levov. Če bi se me pa vprašalo, ali priporočam krotenje levov kot poklic za ženske, bi rekla, da ne. »Skrivnost krotilke levov? Ni nobene skrivnosti! Leve je treba obvladati; vse je odvisno od živali samih: oko so divje, se jim morisno od živali samih: oko so divje, se jim mora z njimi tako ravhati, da začno krotilca ljubiti. Večina izmed živali je malo inteligentna, vendar se dajo vkljub temu naučiti skoraj vse. — Gotovo je, da je malo krotilcev levov, ki bi od tega opravila in poklica odnesli zdravo kožo. Krotilka levov nima v tem nikake izjeme. Nekoč jo je namreč napadel neki lev, to pa zato, ker je ni spoznal. Da ne bi bile predstave preveč monotone, je stopila nekoč v kletko, obložena kakor šolska deklica. Eden izmed njenih levov, ki je ni takoj spoznal, je skočil nanjo in jo je podrnil na tla. Ker ga pa je krotilka nato poklicala po imenu, jo je lev spoznal in ona je dobila samo malo poškodbo na rami. Da ne bi takrat poklicala leva po imenu, bi je ta gotovo raztrgal na kosce. Treba je pri tem poklicu imeti tudi hladno kri in si biti neprestano v svesti podobnega slučaja.

Liubljana.

— Slovenska opera in opereta. Sobotna premiera Zellerjeve operete »Ptičar« se ni izvršila tako kot bi bilo želeli, ker je bil tenorist g. Vondra hudo prehlajen pa je nastopil, da je predstavlo sploh omogočil. Velike so težave z zborom, ki more samo zvečer prihajati k vaju. Kedar je zvečer glasbena predstava, mora vaju seveda odpasti, vsled česar se študiranje kajpak zavleče. Ko bi slavno občinstvo vse to hotelo upoštevati in ne bi venomer zahtevalo novih glasbenih prireditev, ampak bi z isto vnuem posečalo dramske predstave, ki jih kritika soglasno označuje kot prav dobre, bi zbor pridobil toliko časa, da bi mogla prav vsaka glasbena predstava priti docela izdelana na oder. Tako pa je bilo to pot neizogibno, da je glasbena prireditev preje prišla na oder, nego je bilo docela dozorela. Krivica torej ne leži toliko na strani vodstva, nego na strani občinstva, ki zahteva več nego je mogoče dati. Slavno občinstvo nikdar ne bi smelo pozabiti, da imamo letos v Slovenskem gledališču izjemno stanje, kakršnega v kroniki daleč nazaj ni našli. Gledališče voditi ob urejenih razmerah, ni prevelika umetnost. Če pa more in mora vodstvo iskati moči šele koncem avgusta, v času torej, ko že ni več izbirati, morajo nujno nastati težave. Prav zato se ima letošnje vodstvo boriti s težkočami, ki jemljejo sapa. Le s skrajnim naporom je bilo letos — to treba neprestano poudarjati — mogoče, dosežati prestave, ki morejo tudi pred strogo kritiko obveljati. In navzlic vsem uprav nevarnim težkočam gledališče vzdrževati na skoz in skoz poštenem nivoju — je umetnost. Slavno občinstvo bi se moralo izjemnega stanja zavdati in gledališkemu vodstvu z vso dobrohotnostjo pomagati, da zmaga — brez krivde vodstva nastale težkoče in da s sezono reši

sezono in bodočnost. Če zmagamo letošnje leto, smo rešeni, če ga ne zmagamo, bo neizogibno treba gledališče, »prvi kulturni zavod vsakega naroda«, za nekaj let zapreti. Nujno potrebno je, v takšnih razmerah, da slavno občinstvo ukroti svoj prebujni kritizem in svojo več nego velikomestno izbirljivost. Če bodo s sodelovanjem sl. občinstva razmere urejene — potem, a la boune keure! bomo izbirali in kritizirali, kakor da imamo milijonske subvencije in kakor da naše gledališče more in mora posekati pariško narodno gledališče. — Sicer pa stoji slovenska opera in opereta pred oživljenjem. Novoangažirani operni in operetni tenor, g. Harfner-Karas dospe tekem tega tedna in nastopi takoj. G. Harfner-Karas je rutiniran pevec, ima nad 150 oper in operet na repertoarju in je kot izborna moč določen v to, da ga za stalno, do smrti, angažirajo na praškem Narodnem gledališču. Prošli teden je na Narodnem gledališču v Prazi gostoval v operi »Mignon« in v Smetanovi »Prodani nevesti« in si pred izbranim praškim občinstvom in pred kritiko zopet pridobil sijajne uspehe. G. Harfner-Karas je nekaj let pel v Zagrebu in Osijeku, je hrvaščine docela zmožen in se bo hitro priučil slovenščini. V Plzni je bil kot operni in operetni tenor ljubljene občinstva. Na mesto primadone gđ. Orlove, ki je zaradi opasne obolenosti gledališče ostavila in odpotovala domov pride te dni gđ. Lowczyńska iz Lvo-va, sestra znanega znamenitega tenorista zagrebške opere, odlična dramatična pevka, ki se more ponašati za repertoarjem, kakršnega morejo imeti edino pevke prve vrste: Halka, Tosca, Židinja, Aida, Faust-Margareta, Sautuzza, Butterfly, Afričanka, Hugonoti, Hofmannove pripovedke. Gđ. Lowczyńska se je izučila v svetovnoznani šoli prof. de Reszke in je slučajno brez angažmana, tako da je slučaj, da more priti na naše gledališče. Nastopila bo takoj po svojem prihodu. — Nedejska repriza »Ptičarja« je bila dosti boljša nego premiera, kar treba izrecno zabeležiti. Vendar se »Ptičar« za nekaj časa odstavi z repertoarja, da se omogoči remedure. V četrtek (par-predstava) se uprizarj velika italijanska opera »La Traviata« z g. vitezom Cammaroto kot gostom. Opozarjamo na to predstavo, ki obeta izreden muzikalichen užitek. Gđ. Richterjeva kot Violeta in g. Cammaroto kot Alfred — to bo nekaj izrednega.

— Predavanje »Akademije«. Sinoči je predaval gosp. Pustoslavšek o svojem potovanju po Srbiji, Stari Srbiji in Macedoniji. Predavatelj je svoje predavanje čital kot potopis. Pravil nam je zanimive in zabavne dogodke iz svojega potovanja v Niš, Kumanovo in Skopje. Predavanje so pojasnjevale nekatere slike. Predavatelj bo svoje predavanje drugič nadaljeval. Poslušalec je bilo nad polovico dvorane in so bili predavatelju prav hvaležni, da jih je popeljal v kraje stare in nove srbske slave.

— Izobraževalni klub v Ljubljani. Na obnem zboru, dne 4. decembra izvoljeni odbor se je sestavil sledeče: predsednik: dr. Oton Feitich-Frankheim, podpredsednik: dr. Tone Gosak, tajnik: dr. Josip Pučnik, blaginjak: dr. Josip Lavrenčič, odborniki: dr. Josip Klepec, namestnika: Josip Berce in dr. Janko Pretnar, preglednika: Josip Breznik in dr. Pavel Pestotnik.

C. kr. pietarska šola v Radovljici priredi v času od 11. do 21. t. m. razstavo lastnih izdelkov v prostorih zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani nasproti kavarni »Evropa«. Razstavljeni bodo le predmeti, ki so se napravili na tej šoli iz domačega protia in ki so jih napravili domačini. Razstava bo pravo zrcalo, ki bo javno pokazala, kaj se da napraviti še na Kranjskem, kako lepo prihodnost ima ravno ta panoga obrti na Slovenskem, ako se jo postavi na zdravo podlago in če jo vodijo ljudje, katerim je razvoj domače obrti pri srcu. — Ljubljancem nam kliče: pridite in oglejte si — potem pa sodite!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal gospod Iv. Brežič v Hrastniku 10 K izgubljene stave. Iz Trbovelj nam prihajajo prav ugodna poročila o delovanju C. M. podružnic. Večje število nabiralnikov po gostilnah, trgovinah, trafikah in pri zasebnikih zbira prispevke za družbo. V tem oziru delujeta posebno uspešno g. Dežman in Počivavšek, posebno požrtvovalna je gospodična Osepek in dr. Sploh se obeta na tem polju vsestransko tekmovanje med prijatelji C. M. družbe. — Rodbina Močnik-dr. Karba v Kamniku je nakazala C. M. družbi 20 K mesto v ena na krsto pokojnega profesorja g. Fr. Orožna. G. Karlo Mehora je nabral za C. M. družbo na II. avtomatičnem večeru dne 3. decembra v gostilne gospe Kocmur v St. Petru na Krasu 20 K. Hvala! Na razglednice, ki jih je založila Ciril-Metodova družba za božič in za navadno uporabo, opozarjamo ponovno in se nadejamo, da se oglasi toliko odjemalcev, kolikor je teh razglednic v zalogi — še pred božičem. Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi še precejšnje število svojih koledarjev za leto 1913. Tudi ti morajo med naše ljudi! Prosim vose C. M. podružnice, da pošljejo odjemalcev v svojem delokrogu. Ako razpne družba še ostale koledarje-vestnike, dobila bo zanje precej denarja, vsak koledar pa bi bil obenem buditelj slovenske zavesti vsepovsod, kjer bi prišel v roke poštenih Slovencev.

Akad. tehn. društvo »Tabor« v Gradcu ima v torek dne 10. t. m. v društvenih prostorih svoj drugi redni občni zbor z običajnim spredom.

— Kinematograf »Ideal«. Spored za torek 10., sredo 11. in četrtek 12. decembra 1912: Najnovejša poročila z bojišča na Balkanu. 1. Žurnal Pathé. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodljaji, šport, moda itd.) 2. Lehmanova znanstvena ekspedicija. (Velekomično). 3. Zmagovalec derbyja. (Krasna amerik. športna drama v dveh delih.) Pri vseh predstavah. 4. Moric in Ljubezenski prašek. (Zelo komično). 5. Ob 2. ponoči. (Naravna drama iz pariškega nočnega življenja. Velezanimivo.) Samo zvečer.

6. Kraljica kopeli. (Krasna učinkovita veseligr. Nardiskilm Co.) Samo zvečer. — Sobotna 14. decembra: »Blisk v temni noči«. (Svetovna učinkovitost Nordiskilm Co.). Torek 17. decembra: »Večne priče«. (Senzac. učinkovitost. Clou sezije.)

Trst.

»International«. Prejeli smo: Čital sem zadnjo številko tega lista pod tem naslovom ki je glasilo socialno-demokratskih pekovskih pomočnikov v Trstu. Na treh straneh je pisan ta list v italijanskem jeziku, na enem pa slučajno v slovenskem. Ta list res ni podoben pravemu socialističnemu listu. Kvante, ki jih spravljajo socialni demokratje potom tega lista v javnost, res niso vredne, da bi se jih natisnilo. V kolikor je »International« pisan v slovenskem jeziku, samo napada, kar je povedala prav dobro »Edinost«. Koga napada? Vse, kar ni socialno-demokratskega. Posebno pa mu leži v želodu strokovna skupina pekovskih pomočnikov N. D. O., ki se prav lepo razvija. »Edinost« je poročala, da se je nahajal neki Kermoli (urednik »Internationala«) takrat, ko se je vršil občni zbor strokovne skupine pekovskih pomočnikov N. D. O., cel dopoldan v ulici sv. Franciška št. 2, in je šel narodne pekovske pomočnike, ki so zahajali na občni zbor; hotel je znati, koliko je organiziranih v N. D. O. On se namreč boji, da bi ne izgubil mastno plačano službo, ki jo ima pri bolniški blaginji in pri organizaciji socialno-demokratskih pekovskih pomočnikov. V tem strahu je stal torej v ulici sv. Franciška. Misli si je, če res napreduje ta prokleta »narodna« organizacija pekovskih pomočnikov, potem bo res slabo z njegovo mastno plačo. Da se je res nahajal v ulici sv. Franciška, to potrdi sam, ko piše mastno tiskano med drugim: »Ob 9.50 jo je mahal prvi zborovalec. Ob 10. sta se pomikala prav počasi druga dva. Pet minut pozneje jo je lomil en pekovski vajenec, ki je bil umazan ves od moke; tudi on je zavil v ulico sv. Franciška, kjer se nahajajo društveni prostori. Točno ob pol enajsti uri jo je mahal s pol metra dolgimi koraki mož s potlačeno kapo in zavil v »haveloku«. Videti je bilo, da mora biti to kakšen general. Ob 10.30 sta jo mahala zadnja dva zborovalca.« — Sodrugi, potem pa naj pravi kdo, da ne špijonira Kermoli. No, v tem listu se ne čita nič drugega kakor podobne čenčarije in napade. In pa še nekaj se čita. Kermoli pripoveduje namreč, da je on velik socialist, in da je dolžnost vsakega, da postane socialist. Verjamemo to sodružu Kermolju. Če bi ne bil Kermoli od raznih strani predobro plačan, če bi on ne dobival na dan okoli 20 K dohodkov (vštetih so tudi prejemki, ki jih dobiva z Dunaja glede štrajka) potem bi Kermoli bil vse, tudi klerikalec, kakor tudi drugi koritarji v stranki — saj so vsi enaki. Ti ljudje pravijo, da so socialisti. Sramujte se! — Kakor sem se informiral hujša gorimenjeni Kermoli proti slovenski obrtni nadaljevalni šoli pekovskih vajencev. Ta človek protestira proti tej potrebni slovenski šoli. Baje bo vložil protest proti njej na c. kr. namestništvo, pravi, da na podlagi obrtnega reda ni pravilno ustanovljena. Mi se bomo še bavili, če bo potreba, s tem človekom, ki zasramuje slovenski jezik, kjer je more, ob vsaki priliki. Za danes naj zadostuje teh par vrstic. — Pekovski pomočnik.

Volitve v »Delavsko zavarovalnico proti neizgodam«. Shod »Nar. delav. organizacije« v Trstu. — Proglasitev kandidatov slovenskega delavstva. Trst, dne 8. decembra. Danes (v nedeljo) predpoldne se je vršil v veliki dvorani N. D. O. dobro obiskan shod z dnevnim redom: »Volitve v Delavsko zavarovalnico proti neizgodam in slovensko delavstvo, ki ga je sklical centralni odbor »Nar. del. organizacije« v Trstu. Shod otvorili odborniki centrale N. D. O. Verčon in poča besedo predsedniku centrale N. D. O. dr. V. Kisovcu. Do 20. decembra opoldne morajo biti oddane glasovnice za volitve v »Delavsko zavarovalnico proti neizgodam«. Kaj je to »Del. zav. proti neizgodam«? Ima delavstvo od te zavarovalnice kak interes? Vsak delavec bi moral poznati ta zavod. N. D. O. je priredila v ta namen več predavanj. Nekaj jih je prišlo na predavanja, toda žal vse premalo. Slovensko delavstvo se zanima premalo za svoje koristi, za zavod, ki je velikega pomena v socialnem oziru. »Del. zav. proti neizgodam« je socialen zavod in sicer za vse one, ki se ponesrečijo na delu. Ta zavod razteza svoje delovanje, ne samo na Trst, ampak tudi po Kranjskem, Goriškem, po Istri in Dalmaciji. Vas, ki morate biti zavarovani je nad 150 tisoč. Slovenski in hrvaški delavci so v veliki večini. Zavod, ki obstoji kakih 50 let, ima nastavljen: ravnatelje, uradnike, agente, sluge, zdravnike itd. Zavod ustanavlja tudi delavske hišice — seveda za italijanske delavce. Bilanca izkazuje 10 milijonov letnega prometa. Vse to je vaša last, delavci, vse to je vaš denar, ki se vam ga je odtrgalo pri plači. Vse to premoženje sloni na delavskih žuljih. »Del. zav. proti neizgodam« je zavod, ki stoji sicer pod državno kontrolo, toda upravlja sam svoje posle. V odbor volijo delodajalci (gospodari) polovico zastopnikov, polovico jih izvolijo na delavstvo. V odboru se nahaja torej od delodajalcev 6 odbornikov in 6 namestnikov, delojemalci imajo istotako v odboru 6 odbornikov in 6 namestnikov. Poleg tega pa imenuje tudi vlada svoje zastopnike, tako da pride v vodstvo ena tretjina delodajalcev, ena tretjina delojemalcev in ena tretjina vladnih zastopnikov. Teh 18 članov — poleg namestnikov — vodi, oziroma upravlja zavod. Upravni odbor nastavlja ravnatelje, uradnike, agente, sluge, zdravnike itd. Do danes so nastavljali samo Italijane, ker je vodstvo zavoda v italijanskih rokah: celo pod-ravnatelj je — regnikolo. V teh krajih, kjer razprostira zavarovalnica svoj delokrog, je nad dva milijona slovenskega prebivalstva, a samo ena četrtina italijanskega. Pravično bi bilo, da bi prišli v zavod slovenski nastavljenici — zdaj so sami italijanski, ki ne razumejo slovenskega jezika. Radi teh škandalov je stavil državni po-

slanec prof. Mandić meseca junija 1912 pritožbo pri ministrstvu. — Zavod dobiva veliko prejemkov. Slovensko delavstvo bi moralo iti zaradi tega z navdušenjem na delo. Na stotisoče gre denarja, ki o njem ne veste ničesar, slovenski delavci. Zavod se čuti italijanskega. Če vložijo Slovenec kako pritožbo, se mu jo vedno odbije. V vodstvu se nahajajo delajo v škodo slovenskemu delavstvu in v korist italijanskemu. Kako naj razume pritožbe slovenskih delavcev italijansko razsodišče? Pa tudi tiskovine pošiljajo v italijanskem jeziku — v slovenskem pošljejo slovenskemu delavcu le takrat, kadar mu znižajo ali pa odbijejo rento. Sedaj pa pogledimo, kako postopajo s ponesrečenimi. Slovenskega delavca s polomljenim hrbtom pošiljajo na delo, istotako so poslali mladenci, ki je bil sežgan na raznih krajih, češ poite delat, bo že boljše. Slovenskim delavcem skoraj nič nečeno izplačevati podpornine. — Ta zavod tudi podeljuje posojila — Italijanskim trgovcem in obrtnikom. Z denarjem slovenskih delavcev se pomaga Italijanom in bojuje proti slov. delavstvu. Od dne do dne se postopno slabše v tem zavodu s slovenskim delavstvom. Delavske hišice naprimer puste zidati samo v Trstu — ker na Kranjskem in drugod ni Italijanov. Da se odpravijo te krivice, treba da slovensko delavstvo zna, da se udeleži volitev. Voli se vsako drugo leto. Volitve so precej komplicirane. Štatur je skrpucan tako, da je na škodo nam — socialni demokratje in italijanski gospodari na njegovi podlagi lepo supno paktirajo. Letos se voli v I., II. in IV. kategorijo. V vsako kategorijo se voli tri odbornike in tri namestnike: ti odborniki imajo sedeti v glavnem odboru, ki vodi zavod. Če jih imamo v odboru, bodo gledali v našo korist; če jih dobe Italijani, bodo gledali na — regnikole. Do sedaj so bili sami Italijani. Socialni demokratje so stavili za te volitve na kandidato listo samo enega Slovenca, vsi drugi so italijanski kandidati, dasiravno zahteva pravzaprav pravni čut, da se nastavi tam, kjer je tri četrtine Slovanov in ena četrtina Italijanov — več slovenskih kakor pa italijanskih kandidatov. Pa še ta, ki so ga nastavili, stanuje v Idriji, samo da ne prihaja k sejam, ker stanuje predaleč in ima tudi neugodno železniško zvezo. Zakaj vse to? Zato, da je vse v njihovih rokah. Zato pa so sestavili tudi take čudne štature ki so v korist italijanskim podnikom. Njim se mora izplačati na podlagi štatur odpravnino (njim — ne avstrijskim državljanom) tukajšnji Slovenci pa ne dobe nikdar izplačano, pač pa se jim odtrguje vsak mesec na renti. Z ozirom na vse to je potreba, da se vzdramite. Delajte na to, da bodo izvoljeni naši kandidati. Ker se gre za tak velikanski zavod, ker se gre za vašo korist, mislim, da boste storiili svojo dolžnost, ki jo veleva vaš stan. — Nato je govoril strokovni tajnik Brandner. Na koncu svojega govora je prečital kandidato listo, ki jo je sestavil volilni odbor. Kandidatje slovenskega narodnega delavstva so sledeči: I. kategorija (zelena glasovnica), obrati: prevozna in skladiščna podjetja: Za prisednika Dordej Nikolaj, delovodja »Balkana« — Trst. Za namestnika: Fran Gruden, lesni delavec — Trst. II. kategorija (rdeča glasovnica), obrati: rudarstvo, kovinarstvo, plavžarstvo, stroji, orodje: Za prisednika: Janko Stahan, strugar v arzenalu — Pulj. Za namestnika: Jakob Trošt, mehanik — Trst. III. kategorija (bela glasovnica), obrati: Papir, usnje, mizarski in kmetijski obrati, mlinci: Za prisednika: Fran Gomišček, mizarski delovodja v Podmelcu. Za namestnika: Ivan Filipčič, mizarski pomočnik — Trst. — Kandidatna lista je bila sprejeta. Ko so nato še govorili delavci: Valencič, Hvasija, Jerič, Grgin in drugi. Je predsednik zaključil ta pomembni shod.

Nesreča v škedenjskih plavžih. V petek 6. decembra se je pripetila v škedenjskih plavžih, ki so last »Kranjske industrijske družbe«, velika nesreča. Karel Guntler, delavec, star 29 let je prišel z leve noge v stroj. Zagnal je grozen krik in sodelavci so takoj priskočili, ustavili stroj, ter rešili nesrečnega. Na lice mesta je bil poklican zdravnik, ki je odredil, da se ga je odpeljal v mestno bolnišnico. Nesrečnega je stroj popolnoma zmečkal nogo do kolen in mu jo bodo odrezali bržkone pri kolenu proč. V plavžih se dogajajo take nesreče zelo pogosto. Temu je kriva »Kranjska industrijska družba« in pa tudi obrtni nadzornik, ki baje plavže še ni videl od znotraj.

V Rojnu pri Trstu vlada za »Dan« dan za dnem večje zanimanje. Rojančani čitajo »Dan« z velikim veseljem. »Dnevovih« prijateljev je v tem kraju vedno več. Opazamo namreč, da se razproda v Rojnu vsak teden več števil »Dneva«. In to je najboljša pričevanje, da načela, ki jih zastopa »Dan«, res ugajajo Rojančanom. Je sicer neštetokrat pobeljen ampak ravno to je dokaz, da je nasprotnik krivice in hinavščine, in ravno raditega ga čita vsak z velikim veseljem in zanimanjem. In tak ostane »Dan« vedno. Čimbolj ko se mu bo nasprotovalo z gotovih ljudstvi, tembolj bo oster in tembolj bo odpiral ljudstvu oči. V boji proti krivicam, v boji proti hinavščinam in tiraniji! Že dosti časa smo hlapi na svoji lastni zemlji, in bil bi že skrajni čas, da bi se osvobodili. Naprej!

Tramvaj vozi prepočasno izven mesta. Tako naprimer rabi iz Škedenja v Trst kakih 35 minut. Človek pride prej peš iz Škedenja v Trst, kakor pa s tramvajem. Izven mesta bi moral vendar voziti veliko hitreje kakor pa v mestu. Sploh je tržaški tramvaj silno počasen. To pritožbo naj bi upoštevala tržaška tramvajška družba. Upamo, da se kaj ukrene v tem pogledu.

Gorica.

Don Kišot in tovariši, to vlogo igrajo klerikalni listi: »Kdo se nam upa zoperstavljati? Ali ne poznate naših del, slavnost so in zapisana bodo v zlato knjigo večnosti? Ali niso naši možje največji vitezi na svetu? In ali niso vsi naši nasveti ometni in naše znanje veliko —

velikansko?!» Tako si mislijo klerikaici. Pa pridi človek in jim povej: neumnost, velikansko bedarijo in hudobijo, delate s tem, da preganjate učitelje. Kako naj bi oni spoštovali učitelje, kako?! Še priklonejo se, ne, ti učitelji gospodu »nuncu«, ko pride mimo, le malomarno dvignejo klobuk z glave in niti ne poljubijo »prečastitemu« roke. Don — Kišotje! Ali ne vidite, da se vojskujete z lesenimi mlinci? Sicer pa le tako dalje! O, »Gorica«, o »Novi čas« in o vsi vaši tovariši, le pestite učitelje, poteni pa napravite čez nje tri dolge križe; zakaj oni so za vas izgubljeni.

Nesreča. V nedeljo ob 1. uri ponoči je dobil stražnik Budihna pri mostu blizu južnega kolodvora na tleh nezvestnega človeka, ki je bil ves krvav. Stražnik je poklical vojake, ki so stražili most, da so mu pomagali pripraviti ga zopet k življenju. Mož je bil najbrže pijan in se pobil. Ako bi ga omenjeni stražar ne našel, bi gotovo zmrznil.

Predavanje prof. Ferd. Seidla se bode vršilo v sredo, 11. t. m. V soboto je odpadlo radi koncerta. — »Geološki prehod po gorisk okolič« bodo pojasnjeni potom sklonitvenih slik, in upamo, da ga naše občinstvo polnoštevilno poseti.

Zidajo se domovi, lepi in visoki v — čast Bogu. Delavci zavriskaj veselja, ali ne vidiš kako napreduje delo. Ne bo ti treba tavati po mestu ne! Ne porečeš mi več, da ti je cerkev predaleč. Pred nos smo ti jo postavili. Sploh pa bi bilo najbolje, da bi prizidali vsaki hiši kapelico, časi so resni in hudoba se klati po svetu. Tudi ti žena, dasiravno si prišla ravno iz cerkev, iti moraš tudi v to; v ti dobiš posebne milosti, ker ta cerkev je sezidana v čast presvetemu Srcu Jezusovemu!

Sobotni koncert »Glashene Matice«, je izpadel povojno. Vsekako pa so se pokazale posebno pri pevskem zboru razne pomanjkljivosti. Najbolje je pel zbor težko Adamičev skladbo »Ecce dolor«! Največji utis je napravil gotovo na vsakega kvintet z instrumenti. Bilo je res nekaj finega, nekaj nevsakdanjega.

Nainovejša telefonska in brzojavna poročila.

RUMUNSKA ZBORNICA. KRALJEV PRESTOLNI GOVOR.

Bukarešt, 9. decembra. Danes je bila s kraljevskim prestolnim govorom otvorjena rumunska poslanska zbornica. Kralj Karol je v svojem prestolnem govoru izjavil: »Vsled tradicionalne vstrajnosti mirovne politike naše države živimo danes v prijateljskih odnosih z vsemi evropskimi državami. Posebno naklonjenost vživamo od strani velevalst. Rumunska se je mnogo trudila pri lokaliziranju balkanske vojne, med vojno samo je strogo varovala svojo neutralnost, pri tem pa seveda z največjo pozornostjo zasledovala dogodke na Balkanu. Tudi Rumunska ima na Balkanu velike interese. Vsled naše popolne nevtralnosti za časa vojne smo pridobili simpatije vseh balkanskih držav in zato smo trdnj prepričani, da bodo tudi one znale varovati naše interese.

DANEV V BUKAREŠTU.

Sofija, 9. decembra. Predsednik bolgarskega sobranja, dr. Danev, je došel danes v Bukarešt, od koder odpotuje preko Dunaja in Pariza v London na mirovno pogajanje. Dr. Danev je prisostvoval današnji seji rumunske zbornice, nakar je obiskal rumunskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra, s katerima je dalj časa konferiral. Popoldne je dr. Daneva sprejel kralj Karol v posebni daljši avdijenci.

SRBSKI DELEGATI NA POTI V LONDON.

Belgrad, 9. decembra. Predsednik srbske mirovne delegacije, bivši ministrski predsednik dr. Novaković je danes odpotoval v Pariz, kjer bo imel konferenco s francoskim ministrskim predsednikom Poincaréjem, nakar odide v London. Ostali srbski delegati odpotujejo iz Belgrada jutri.

Afera PROCHAZKA-TACHY.

Berlin, 9. decembra. »Lokalanzeiger« poroča: Po poročilih, ki so došla na Dunaj iz Prizrena in Mitrovice, je smatrati preiskavo o aferi Krehazka-Tachy kot končano. Pričakovati je povratka konzula Edla iz Prizrena. Cela afera je baje zelo nedolžna in gre le za neke formalne napake od strani Srbije, vsled česar se bo vsa zadeva mirnim potom poravnala.

DEMISIJA VOJNEGA MINISTRA AUFFENBERGA.

Dunaj, 9. decembra. Danes zvečer so se tu razširile vesti, da je vojni minister vitez Auffenberg podal svojo demisijo. Koliko je na vestih resnice, se do 10. ure ponoči ni moglo kontrolirati.

ČRNE KOZE V SARAJEVU.

Sarajevo, 9. decembra. Med albanskimi begunci, ki so preko Dubrovnika pobegnili v Sarajevo iz Turčije, se je pojavilo več slučajev črnih koz. Oblasti so odredile obširne sanitarne odredbe.

GRŠKA IN TURČIJA.

Berlin, 9. decembra. »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada, da bo Grška najpозnejše tekom osmih dni podpisala premirje.

MASAKRIRANJE KRISTAJANOV NA GALIPOLJSKEM POLOTOKU.

Berlin, 9. decembra. »Vossische Zeitung« poroča, da prirejajo turški bašibozuki na galipoljskem polotoku strašne masakre na kristjane. Celo v mestu Galipolju so poklali več kristjanov, posebno na Grkov.

BOLGARSKO SOBРАНJE.

Sofija, 9. decembra. Bolgarsko sobranje je sklicano za 14. t. m. k izvanrednemu zasedanju.

BOLGARI NOČEJO PUSTITI DRINOPOLJA TURKOM.

Sofija, 9. decembra. Tu vlada glede predstoječih mirovni pogajanj v Londonu največji optimizem. Splošno prevladuje prepričanje, da bodo pogajanja končana v dveh tednih. Kar se tiče Drinopolja, stoji Bolgarska na stališču, da mesta pod nobenim pogojem ne prizna Turčiji. Največja koncesija bi bila časten odhod drinopoljske posadke, v več pa Bolgari ne morejo privoliti. Za slučaj, če bodo Turki ponudljivi, razil o mednarodni politič. situaciji sledeče: Za varstvo Dardanel.

NEMŠKI POSLANIK V PETROGRAU O POLOŽAJU.

Budimpešta, 9. decembra. Nemški poslanik na ruskem dvoju se je napram žurnalistom izrazil o mednarodni politični situaciji sledeče. Za sedaj ni nobene nevarnosti. Razburjeni duhovi so se začeli pomirjevati in upati je, da se bo vse izteklo gladko.

Izkaz daril za „Rdeči križ balkanskih držav“.

Jurij Mihelič, Vinica K 1. M. Šimnovič, Vinica K 2. neimenovan K 1. Fran Prokšeli, Vinica K 1, Jurij Culiberg, Ogulin K 1. Ivan Trammuš, Ogulin K 1, dr. Anton Švigeli, odvjetnik v Ljubljani iz neke stave K 2, upravništvo »Slovenskega Naroda« K 14.

61 K nabranih pri graških Slovanih (poslal Lubec, Frančiška Dovč, Špeherie (nabrala sedemnaestletna deklica po celi vasi) K 23.11, A. Bezenšek (II. blagajnik) izročil K 85.60, Skupaj K 39.223.41.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . K 18— Cetrlet . . . K 4-50
Pol leta . . . K 9— En mesec . . . K 1-50

V upravništvu prejemana na mesec K 1-20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

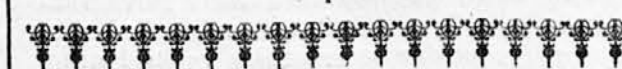
Vse leto . . . K 20— Cetrlet . . . K 5—
Pol leta . . . K 10— En mesec . . . K 1-79

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziramo na naročilo. Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor je ne vpravi o pravem času.

Upravništvo „DNEVA“.

Učenca

sprejme takoj

I. Wider, vrtnar v Ljubljani
Selenburgova ulica št. 3.

Brzojavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte

§ dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

! Pozor trgovci !

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

Del. glavnic: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Marija Pikel naznanja z neutolažljivim srcem v svojem in v imenu svojih otrok, Bogomila in Merice, kakor tudi v imenu svojih sorodnikov, da je umrl po dolgi in mučni bolezni njen iskreno ljubljen soprog, oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

Gregor Pikel

imejtelj zlatega zasluženega križa s krono, župan mestne občine postojnske, predsednik upravnega odbora Občinske hranilnice, načelnik okrajno-cestnega odbora postojnskega, član okrožnega zdravstvenega zastopa postojnskega, načelnik ravnotejstva Notranjske posojilnice, član krajnega šolskega sveta, tržovec, posestnik itd.

danes ob 2. uri z utraj, previden s svetotajstvi, v 54. letu svoje starosti.

Pogreb nepozabnega rainega bo v torek, dne 10. grudna ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v domači farni cerkvi.

Priporočamo ga v blag spomin in molitev.

POSTOJNA, dne 8. grudna 1912.

Brez posebnega obvestila.

Ela Vilfan rojena Pogačnik naznanja v svojem imenu in v imenu svojih otrok v globoki žalosti vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je njen iskreno ljubljeni soprog, oziroma predobri oče, gospod

dr. Janko Vilfan

odvetnik, deželni poslanec in predsednik posojilnice v Radovljici

včeraj ob 12. dop. nenadoma izdihnil svojo blago dušo.

Nepozabni dragi rajnik se prepelje v sredo, dne 11. decembra t. l. iz Ljubljane na Gaštelj pri Kranju, odkoder se vrši pogreb istega dne dopoldne ob 1/11. na pokopališče v Stražišče pri Kranju.

Dragega pokojnika priporočamo prijaznemu spominu.

V RADOVLJICI, dne 9. decembra 1912.

Zalujoči ostali.

I. slovenski pogrebni zavod Jos. Turk.

!! Sijajna zmaga !!

v damskih raglanih.

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 20 K naprej, kateri so stali preje od 40—60 K.

Istotako znižane cene za gospode raglanov, zimskih sukenj in oblek.

„Angleško skladišče oblek“

O Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Seznam ljubljanskih javnih knjižnic in čitalnic.

Knjižnica, zavod, čitalnica.	Odprto.
Licejska knjižnica (v prostorih II. državne gimnazije).	Vsak dan izven nedelj in praznikov od 10—12 dop. in od 2—4 popoldne (izven ponedeljka).
Knjižnica ljubljanskega mestnega arhiva (na magistratu).	Vsak dan od 9—12 dopoldne.
Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica in čitalnica (v Wolfovi ulici).	Knjižnica v nedeljo in praznik od 9—11, vsak dan od 5—7 1/2. Čitalnica v nedeljo in praznik od 9—12, vsak dan od pol 4—8 zvečer.
Javna ljudska knjižnica gosp. naprednega društva za Sentiakovski okraj (v Dragatinovi hiši).	V nedeljo od 10—12 dop. Vsako sredo od 7—9 zvečer.
Javna ljudska knjižnica polit. in izobraževalnega društva za dvorski okraj (Pred igriščem št. 3).	V nedeljo od 10—12 dopoldne, v sredo od pol 7—8 zvečer.
Javna ljudska knjižnica za napredno politično društvo za kollzejski okraj. (Pri Rusu na Marije Terezije cesti).	Odprta vedno.
Ljudska knjižnica Sokola I. (v društvenih prostorih na Taboru).	Odprta v torek, četrtek in soboto od 8—9 zvečer.
Slovenska Matica (Kongresni trg).	Uradne ure od 9—12 dopoldne in od 3—6 popoldne.
Deželni muzej (Rudolinum).	V nedeljo od 10—12 in v četrtek od 2—4 za vse brezplačno. Sicer vstopnine 60 vin. Muzejska knjižnica ob uradnih urah od 8—1 dopoldne.